

Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds

Jaarstukken 2017

Verslagperiode 1 januari tot en met 31 december 2017

Ontwerp-jaarstukken

Ontwerp-jaarstukken

Inhoud

1	JAARVERSLAG	5
1.1	Inleiding	5
1.2	2017 in vogelvlucht.....	6
1.3	Grote/majeure projecten	11
1.3.1	Eems-Dollardgebied	11
1.3.2	Ontwikkelingen Viswad	12
1.4	Jaarcijfers 2017	13
1.4.1	Beschikte subsidies.....	14
1.4.2	Gereserveerde en verleende subsidie grote projecten.....	15
1.4.3	In 2017 vastgestelde projecten	16
1.5	Bijdragen projecten aan doelen Waddenfonds.....	17
1.5.1	Kennishuishouding	17
1.5.2	Verhouding ecologie/economie:.....	18
1.6	Organisatie en uitvoering	19
1.7	Beheer en controle	21
1.7.1	beheerorganisatie	21
1.7.2	Controle.....	22
1.8	Voorlichting en publiciteit	23
2	Paragrafen	25
2.1.1	Paragraaf 1 Bedrijfsvoeringskosten.....	25
2.1.2	Paragraaf 2 Financiering.....	25
2.1.3	Paragraaf 3 Weerstandvermogen en risicobeheersing	27
2.1.4	Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen.....	29
2.1.5	Paragraaf 5 Grondbeleid	29
2.1.6	Paragraaf 6 Lokale Heffingen	29
2.1.7	Paragraaf 7 Verbonden partijen.....	29
3	Jaarrekening	30
3.1	Balans per 31 december 2017	30
3.2	Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2017	31
3.3	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	31
3.4	Toelichting op de balans per 31 december 2017	33
3.5	Toelichting op het overzicht van baten en lasten over 2017	36
4	Publicatie Wet Normering Topinkomens	39
5	Overige gegevens	41
5.1	Resultaatbestemming.....	41

Ontwerp-jaarstukken

1 JAARVERSLAG

1.1 Inleiding

Het Waddenfonds verstrekt subsidies voor extra investeringen in het Waddengebied. Hiermee wordt bijgedragen aan de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en aan het behoud van het unieke open landschap. Tegelijkertijd stimuleert het Waddenfonds ook de duurzame economische ontwikkeling van het waddengebied.

De verantwoordelijkheid voor het Waddenfonds is door de rijksoverheid per 1 januari 2012 overgedragen aan de Waddenprovincies. De voorwaarden voor deze overdracht zijn vastgelegd in het bestuursakkoord decentralisatie Waddenfonds dat op 14 september 2011 in Harlingen is ondertekend door de Minister van Infrastructuur en Milieu en de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland. Met dit bestuursakkoord zijn het beheer en de besteding van de middelen van het Waddenfonds een autonome en ondeelbare taak geworden van de Waddenprovincies.

De Waddenprovincies hebben voor de uitvoering van deze taak het openbaar lichaam Waddenfonds opgericht op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Het openbaar lichaam Waddenfonds is op 9 juni 2012 door middel van de vaststelling van de Gemeenschappelijke regeling Waddenfonds ingesteld. Vanaf 1 oktober 2012 zijn subsidieaanvragen in behandeling genomen. Subsidieaanvragen worden beoordeeld op basis van de Algemene Subsidieverordening Waddenfonds 2017, het uitvoeringskader en/of het uitvoeringsprogramma. In 2017 zijn het 'Uitvoeringskader Waddenfonds 2017-2026' en het 'Uitvoeringsprogramma Waddenfonds 2017-2026' van kracht geworden met daarin de uitwerking van de vier hoofddoelen van het Waddenfonds:

- 1. Het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het Waddengebied;**
- 2. Het verminderen of wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee;**
- 3. Een duurzame economische ontwikkeling in het Waddengebied dan wel gericht zijn op een substantiële transitie naar een duurzame energiehouding in het Waddengebied en de direct aangrenzende gebieden;**
- 4. Het ontwikkelen van een duurzame kennishouding ten aanzien van het Waddengebied.**

Programmatische afstemming tussen projecten gericht op natuur- en landschapswaarden, duurzame economische ontwikkeling, transitie naar duurzame energiehouding en de ontwikkeling van de kennishouding van het Waddengebied leidt tot een samenhangende en evenwichtige bijdrage aan het Waddengebied. Daarbij dient gestreefd te worden naar een gelijke verdeling tussen 'ecologische' en 'economische' investeringen in het Waddengebied.

Programmatische afstemming vindt plaats bij de thematische subsidieregelingen. En sinds in het najaar 2016 het Investeringskader Waddengebied is vastgesteld door de provinciale staten van de Waddenprovincies, worden majeure projecten in zes opgaven programmatisch afgestemd.

1.2 2017 in vogelvlucht

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste ontwikkelingen geschetst die zich in 2017 hebben voorgedaan bij het Waddenfonds.

Uitvoeringskader Waddenfonds: de basis 'drie subsidiesporen'

Nadat Provinciale Staten van de Waddenprovincies het Investeringskader Waddengebied¹ vaststelden, heeft het Waddenfonds in 2017 aan Provinciale Staten het Uitvoeringskader Waddenfonds voorgelegd. Daarin wordt het kader gesteld voor de sporen waarlangs subsidieaanvragen kunnen worden ingediend en hoe deze worden voorbereid. Grofweg is er sprake van een driedeling: (1) een traject voor het indienen van aanvragen voor het budget lokale innovaties (beoordeling op basis van volgorde van ontvangst); (2) een traject voor thematische subsidieregelingen (voorheen openstellingen genoemd; indiening en beoordeling als 'tender') en (3) een traject voor majeure projecten (grote projecten met veelal meerjarig beslag op begrotingen; voordracht voor begrotingssubsidie via Waddenprovincies).

Algemene subsidieverordening 2017 en Uitvoeringsprogramma voor thema's

Nadat Provinciale Staten het Uitvoeringskader Waddenfonds in het voorjaar van 2017 vaststelden heeft het algemeen bestuur Waddenfonds voor thematische subsidieregelingen en het budget lokale innovaties het Uitvoeringsprogramma Waddenfonds vastgesteld. Daarnaast heeft het algemeen bestuur de Algemene Subsidieverordening in juni 2017 vastgesteld. Ten opzichte van de Subsidieverordening 2014 zijn de regels vereenvoudigd. Hiermee zijn de regels duidelijker en zijn de administratieve lasten (informatieverplichtingen die de overheid aan burgers, bedrijven en instellingen oplegt) verkleind. Daarbij zijn de Europese verplichtingen waar aanvragers mee kunnen worden geconfronteerd in een bijlage opgenomen.

Subsidieverlening

Eind 2016 heeft het Waddenfonds een specifieke subsidieregeling opengesteld voor het indienen van aanvragen voor een film over de interactie tussen natuurlijke dynamiek en menselijk gebruik in het Waddengebied. Deze subsidieregeling wordt uitgevoerd door het Filmfonds en heeft in 2017 geleid tot de verlening.

In het najaar van 2016 is de openstelling voor duurzame recreatie en duurzaam toerisme aangekondigd. Aanvragen konden worden ingediend tot 2 februari 2017. Deze zijn als tender beoordeeld. Een deskundigencommissie heeft het dagelijks bestuur geadviseerd over de rangschikking van zeventien complete en ontvankelijke aanvragen en daarbij het dagelijks bestuur geadviseerd aan acht projecten subsidie toe te kennen. Het dagelijks bestuur heeft dit advies gevolgd.

De deskundigencommissie vond een aantal projecten potentie hebben maar nog onvoldoende (uitdagend) uitgewerkt. Het dagelijks bestuur heeft op basis van de aanbevelingen van de commissie

---

¹ waarmee in zes opgaven de voordracht door de Waddenprovincies van majeure projecten bij het Waddenfonds wordt geregeld.

besloten in 2017 de aanvragers in deze tender een herkansing te geven waarbij een verbeterde versie van de aanvraag kon worden ingediend. De indiening voor deze ronde heeft in het najaar van 2017 plaatsgevonden, waarbij de beoordeling en het verleningsbesluit door het dagelijks bestuur plaatsvindt in 2018.

Ook heeft het dagelijks bestuur in het najaar 2017 besloten tot een nieuwe subsidieregeling voor alle acht thema's. In het najaar 2017 heeft het Waddenfonds hieraan bekendheid gegeven en drie (goed bezochte) voorlichtingsbijeenkomsten georganiseerd. De indiening voor deze tender is op 25 januari 2018 gesloten. Bij de aankondiging is aangegeven, dat in het najaar van 2018 nogmaals een soortgelijke tender zal plaatsvinden.

In 2017 vond een herbezinning plaats op de inrichting van de subsidieregeling budget lokale innovaties (BLI). Gezocht wordt naar een vereenvoudiging en naar een betere afstemming op regionaal verschillende subsidieregelingen ter stimulering van de leefbaarheid. Naar verwachting leidt dit in het voorjaar 2018 tot een nieuwe subsidieregeling voor BLI.

De programmering van majeure projecten waarmee invulling wordt gegeven aan de zes opgaven van het Investeringskader Waddengebied (IKW) verloopt via de Waddenprovincies. Voor de programmering en uitwerking van deze projecten hebben de Waddenprovincies een afzonderlijke organisatiestructuur ingericht. Het Waddenfonds de rol van adviseur binnen deze organisatiestructuur, omdat voor delen van deze projecten een aanspraak op het Waddenfonds kan worden gedaan. Op deze wijze worden de aanstaande aanvragers geïnformeerd over de Waddenfonds procedures en inhoudelijke grondslagen voor mogelijke subsidieverlening.

Implementatie Dashboard Waddenfonds

In 2017 heeft het Waddenfonds een digitaal dashboard laten bouwen met als doel de informatie uit verschillende procesmatige en financiële systemen te kunnen gebruiken om het bestuur, Provinciale Staten en via de website het publiek beter van informatie te kunnen voorzien over de voortgang van het fonds. Een belangrijke nevenfunctie is dat informatie uit de systemen ook vergeleken en bewaakt kan worden. Het dashboard is op 1 november opgeleverd en is vanaf 1 december in gebruik. Onder andere de gegevens voor het jaarverslag kunnen via dit dashboard worden verzameld. Het Waddenfonds werkt nog aan de koppeling geografische gegevens en hoopt zo spoedig mogelijk projectinformatie ook op kaart via de website te kunnen ontsluiten.

Toelichting Waddenfilm

Van 14 december 2016 tot 6 januari 2017 konden subsidieaanvragen worden ingediend voor het maken van een film die de uitzonderlijke kwaliteiten van het Waddengebied laat zien. Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds wil daarmee stimuleren dat een breed (internationaal) publiek kennis kan maken met de vele gezichten van het wad. Er is ruimte voor één filmproductie waarmee een breed (internationaal) publiek in bioscopen en met behulp van andere media het wad kan ervaren. De Waddenfilm is een samenwerking van het Waddenfonds en het Filmfonds². De uitvoering is door het dagelijks bestuur van het Waddenfonds opgedragen aan het Filmfonds, omdat zij beschikken

---

² Stichting Nederlands Fonds voor de Film.

over specifieke kennis van de filmwereld. Voor de film is maximaal € 800.000 beschikbaar gesteld. De bijdrage zal worden verleend in de vorm van een subsidie met terugbetalingsverplichting tot maximaal 50% van de subsidiabele projectkosten.

De door het Filmfonds ingestelde adviescommissie Waddenfilm 2017 heeft uiteindelijk uit vier aanvragen gekozen voor de productie van *Silence of the Tides*, een productie van Windmill Film bv met als scenarist/regisseur Pieter-Rim de Kroon en als producent Annemiek van der Hell.

Naar verwachting zal er in mei 2018 een preview beschikbaar komen. De productie van de film vergt enkele jaren.

Ontwerp-jaarstukken

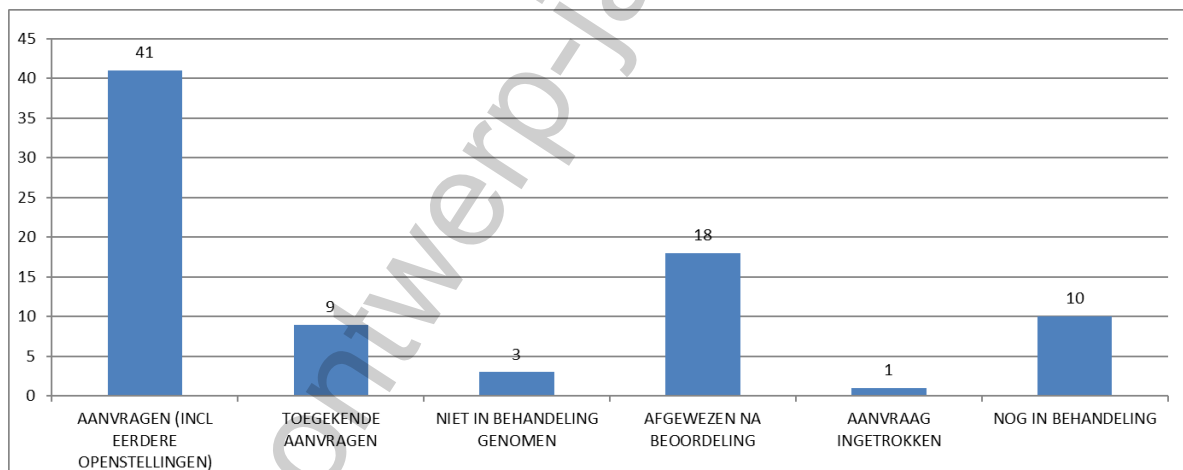
Subsidie plafonds 2017

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds maakte voor het jaar 2017 de verdeling van de budgetten in de vorm van subsidieplafonds als volgt:

OPENSTELLING	THEMA'S	BUDGET
Openstelling Herkansingsronde Duurzame recreatie en toerisme 2017 / nr. 1		€ 4.000.000
	Duurzame recreatie en toerisme	
Subsidieregeling Brede openstelling 2017 / nr. 2		€ 9.458.000
	Natuur	
	Werelderfgoed, cultuurhistorie en landschapsontwikkeling	
	Bodem, water, licht en geluid	
	Duurzame recreatie en duurzaam toerisme	
	Verduurzaming energiehuishouding	
	Duurzame waddenhavens	
	Duurzame visserij	
	Duurzame agrarische sector	
totaal beschikbaar gesteld budget in 2017		€ 13.458.000

Subsidieaanvragen

In 2017 heeft het Waddenfonds totaal 41 subsidieaanvragen ontvangen of behandeld. 26 aanvragen uit de openstelling in 2016 en 13 nieuwe aanvragen in 2017. Daarnaast zijn nog twee aanvragen afgerond uit een openstelling in 2015. In grafiek 1 is bovenstaande informatie grafisch weergegeven.

Het dagelijks bestuur heeft aan negen subsidieaanvragen op basis van de reguliere openstelling in totaal € 3.023.518 subsidie verleend. Achttien aanvragen zijn afgewezen, een aanvraag is ingetrokken en drie aanvragen zijn niet in behandeling genomen. Van de openstelling 2017 / nr. 1 zijn nog tien aanvragen in behandeling. Daarnaast is er een openstelling voor de productie van een Waddenfilm geweest; het totaal aan beschikte subsidies komt daarmee op € 3.818.518.

Een aantal aanvragen is afgewezen, niet behandeld of ingetrokken. De redenen daarvoor zijn:

- Tien aanvragen hebben onvoldoende punten gekregen van de externe deskundige commissie;
- Acht aanvragen zijn afgewezen, omdat deze niet aan de vereisten voldeden. Hiervan zijn er zes afgewezen, omdat er in ieder geval gegronde reden was dat de financiering niet haalbaar was. Bij vier van deze zes waren daarnaast nog meer afwijzingsgronden. Een aanvraag voldeed niet aan de inhoudelijke vereisten en een aanvraag voldeed niet aan één van de overige subsidie-technische vereisten.
- Drie aanvragen zijn buiten een openstellingsperiode ingediend en derhalve niet in behandeling genomen;
- Een aanvraag is door de aanvrager zelf ingetrokken.

Naast de subsidieaanvragen in het kader van de reguliere openstellingen heeft het dagelijks bestuur subsidie verleend aan de Waddenacademie voor het boekjaar 2018 en aan drie werkplannen 2017 en 2018 van grote/majeure projecten. Een aanvraag voor een werkplan 2018 is nog in behandeling.

De subsidieregeling 2017/2, de brede openstelling, sloot begin 2018 en is daarom niet in bovenstaand schema verwerkt.

Ontwerp-jaarstukken

1.3 Grote/majeure projecten

In de eerste helft van 2017 heeft het Waddenfonds het Uitvoeringskader Waddenfonds voorgelegd aan Provinciale Staten van de Waddenprovincies. Het uitvoeringskader kent twee uitwerkingssporen; één voor thematische openstellingen en één voor majeure projecten. De programmering van majeure projecten waarmee invulling wordt gegeven aan de zes opgaven van het Investeringskader Waddengebied (IKW) verloopt via de Waddenprovincies. Daartoe legt de Stuurgroep Waddenprovincies een meerjarenprogrammering voor aan de Gedeputeerde Staten van de Waddenprovincies. Het Waddenfonds adviseert over de inhoudelijke en procedurele kanten van (de onderdelen van) de majeure projecten voor zover deze aanspraak willen gaan maken op een bijdrage van het Waddenfonds. Majeure projecten zijn veelal complex en behoeven een meerjarige aanpak. Dit vergt een stevige inzet in het voortraject. Ook de omvang van de financiële bijdrage(n) is over het algemeen groot. Op voordracht van het dagelijks bestuur kan het algemeen bestuur Waddenfonds besluiten tot een meerjarig beslag op begrotingsruimte van het Waddenfonds. Ook heeft het Waddenfonds een specifieke reserve ingesteld om besluitvorming over meerdere majeure projecten financieel mogelijk te maken.

1.3.1 Eems-Dollardgebied

In 2016 heeft het DB van het Waddenfonds voor het programma Vitale kust in het Eems-Dollardgebied maximaal € 23,6 miljoen gereserveerd en een beschikking afgegeven voor uitvoering van het werkplan 2016 met een subsidie van € 1.766.944. Uitvoering van maatregelen is gekoppeld aan aanbestedingsprocedures van onder meer de dijkversterkingsoperatie die door het waterschap Noorderzijlvest wordt uitgevoerd. Een zorgvuldige aanpak daarvan heeft meer tijd gekost dan in 2016 was ingeschat en daardoor is de uitvoering van de deelprojecten vertraagd.

In 2017 heeft de provincie Groningen als aanvrager daarom intensief overlegd met het Waddenfonds om te komen tot geactualiseerde werkplannen voor 2017 en 2018 en tot een vaststelling van de subsidie voor het jaar 2016. Eind 2017 heeft het bestuur van het Waddenfonds beschikkingen verleend voor de werkplannen van 2017 en 2018 en de subsidie voor 2016 vastgesteld op een bedrag van € 34.052,-.

De activiteiten in 2017 betroffen vooral voorbereidende werkzaamheden voor de fysieke deelprojecten. Alleen voor het deelproject Rijke Dijk heeft fysieke uitvoering plaats gevonden in de vorm van de realisatie van een getijdepoel en een palenbos. In de subsidieverleningsbeschikking voor het werkplan 2018 heeft het Waddenfonds de verplichting opgenomen dat de provincie Groningen uiterlijk 1 maart een 0-meting oplevert en op 1 juli 2018 een meetplan dat uiterlijk 31-12-2018 operationeel moet zijn. Daarmee is geborgd dat voordat verdere fysieke uitvoering van maatregelen in 2019 plaats gaat vinden, deze goed gevolgd kunnen worden. Op basis daarvan kunnen aan het eind van het programma de effecten van de uit te voeren maatregelen worden bepaald.

1.3.2 Ontwikkelingen Viswad

Op dit moment (december 2017) ligt een tenderregeling voor het innemen van Gk-vergunningen ter goedkeuring bij de Europese Commissie (DG Mare). De basis hiervoor is de sluiting van gebieden voor garnalenvisserij opdat deze worden gevrijwaard van bodemberoerende activiteiten omwille van natuurherstel en –ontwikkeling en het voorkomen dat elders de visserijdruk toeneemt. Aan DG Mare is uitgelegd dat het Convenant Viswad een combinatie van maatregelen betreft (verduurzaming, visplan, sluiten van gebieden, schrappen vergunning om extra druk elders te voorkomen). DG Mare wil nu diepgaander weten wat de relatie is tussen het gesubsidieerd schrappen van vergunningen en (de ligging, de omvang en de ecologische betekenis van) de gesloten gebieden. Ook zijn er vragen gesteld over de effecten op de garnalenmarkt en de overige plannen die in het kader van het Convenant worden uitgewerkt. De werkgroep Viswad en de visserijsector hebben hier in 2017 aan gewerkt, maar zijn nog niet tot een definitieve aanpak gekomen. Ondertussen wordt met de betrokken ministeries gewerkt aan beantwoording van de vragen van DG Mare.

Afhankelijk van de voortgang bij zowel de werkgroep Viswad als de ministeries zal in 2018 een reactie op de vragen van DG Mare worden gegeven.

Ontwerp-jaarstukken

1.4 Jaarcijfers 2017

In dit hoofdstuk wordt een financieel beeld geschetst van het Waddenfonds over 2017. De vermelde bedragen zijn afkomstig uit de jaarrekening 2017 van het Waddenfonds waarin het bestuur financiële verantwoording aflegt over het gevoerde beleid.

In het overzicht van baten en lasten van de jaarrekening van het Waddenfonds over 2017 zijn de baten en lasten en het financieel resultaat opgenomen (raming en realisatie). Bij de realisatie over 2017 gaat het onder andere om de volgende posten die in de paragrafen 3.4 en 3.5 nader worden toegelicht:

Baten	
Decentralisatie-uitkering	28.878.000
Rente	424.500
Onttrekking OP door vrijval projecten	2.035.227
Ontvangst lager vastgestelde projecten	266.353
	31.604.080
Lasten	
Beschikte subsidies (toegevoegd aan OP)	3.818.518
Majeure projecten	1.024.032
Waddenacademie	1.200.000
Monitoring	75.866
Ontwikkelbudget	53.670
Organisatiekosten	1.559.991
	7.732.077
Saldo van baten en lasten	23.872.003
Onttrekking aan de algemene reserve	10.000.000
Onttrekking aan overloop bestemmingreserve	5.112.887
Mutatie reserves naar Majeure projecten	-15.235.968
Mutatie reserves naar overloop bestemmingsreserve	-9.458.000
Gerealiseerde resultaat	14.290.922

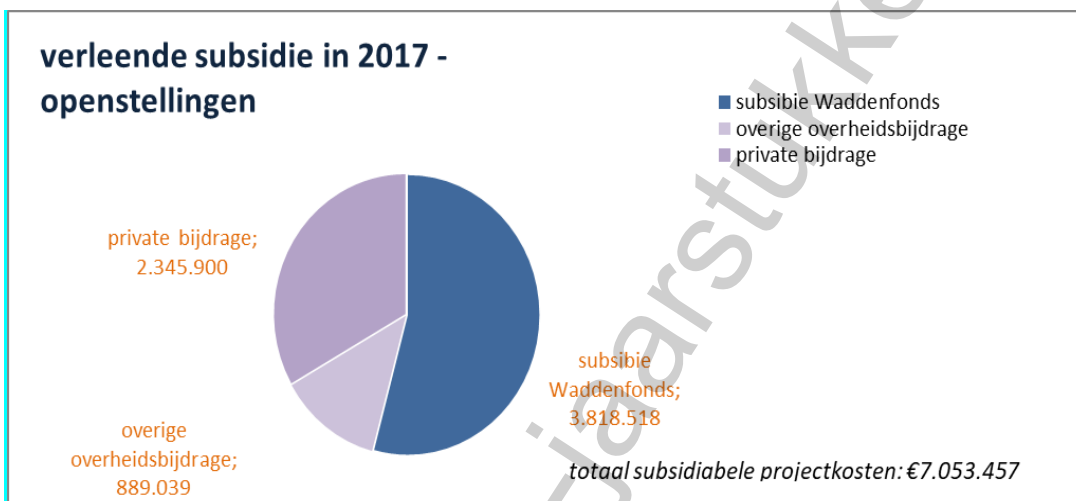
Resultaat

Het resultaat over 2017 bedraagt ruim € 14 miljoen. Daarvan is ruim € 10 (10,24) miljoen het bedrag dat in 2017 nog op de begroting stond voor majeure projecten. In 2017 is er hard gewerkt aan het meerjarenprogramma Investeringskader, maar de daar aan de orde zijnde projecten zijn nog niet dusdanig uitgewerkt dat er in 2017 beschikt kon worden. Bij de bestemming van het resultaat wordt voorgesteld het bedrag toe te voegen aan de reserve Majeure Projecten. Van het resultaat is ruim € 2 miljoen ontstaan door vrijval op vastgestelde projecten. Bij de bestemming van het resultaat zal worden voorgesteld dit bedrag aan de Algemene Reserve toe te voegen. Ten slotte is nog een bedrag van € 0,6 miljoen niet besteed op de begrotingsposten Monitoring, Ontwikkelbudget en Organisatiekosten. Ook dit bedrag vloeit naar de Algemene Reserve. In totaal vloeit een bedrag van € 4.050.922 een bedrag naar de Algemene Reserve.

1.4.1 Beschikte subsidies

In 2017 heeft het Waddenfonds aan tien projecten subsidie verleend voor in totaal € 3,8 miljoen. Hiermee is een totale investering mogelijk gemaakt met een omvang aan subsidiabele projectkosten van € 7,05 miljoen in het Waddengebied. De subsidietoekenningen hadden vooral betrekking op de openstellingen voor het thema Duurzame recreatie en toerisme. Bij deze projecten waren veelal ondernemers betrokken die een private bijdrage leveren aan de desbetreffende projecten.

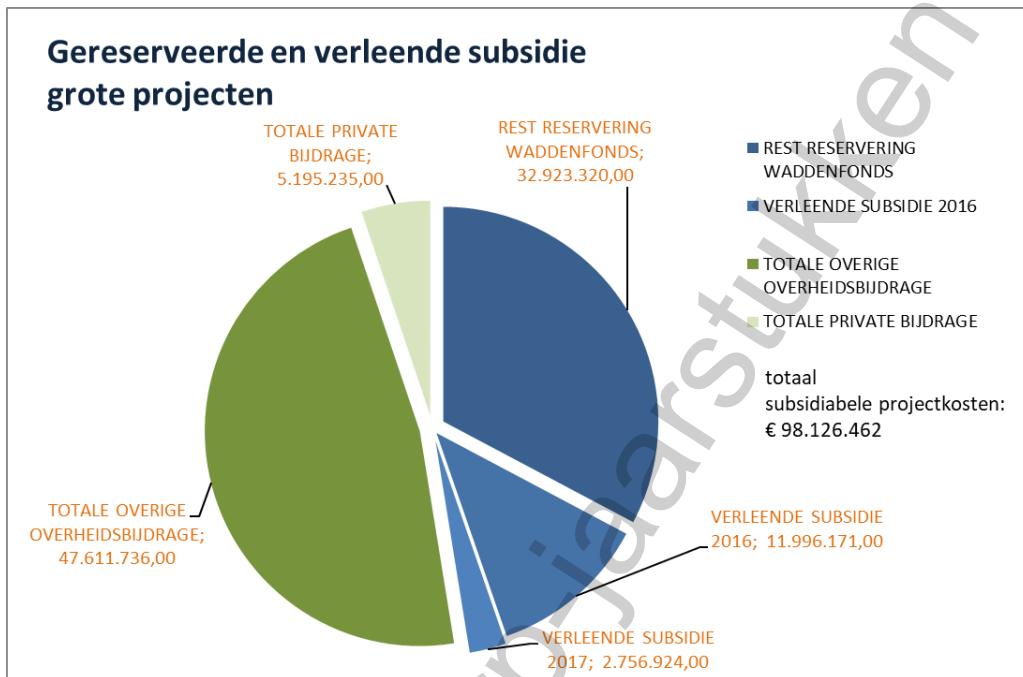
Grafiek 1: verleende subsidie 2017 openstellingen

1.4.2 Gereserveerde en verleende subsidie grote projecten

Het Waddenfonds heeft vijf majeure projecten in het kader van het Investeringskader in beheer. Twee daarvan worden beheerd via een subsidiebeschikking per werkplan, het gaat om Vitale kust Eems Dollard en de Vismigratierivier De Nieuwe Afsluitdijk. In 2017 heeft het Waddenfonds subsidie verleend voor de werkplannen voor 2017, voor een totaal van € 2.756.924. Aan één werkplan voor 2018 is inmiddels ook subsidie verleend, één is nog in behandeling. Van de totaal gereserveerde subsidie voor deze twee projecten zal nog maximaal € 32.923.320 verleend worden in de komende jaren.

Grafiek 2:

1.4.3 In 2017 vastgestelde projecten

De onderstaande vijftien projecten zijn in 2017 door het Waddenfonds vastgesteld:

	PROJECTNAAM	SUBSIDIE WADDENFONDS	VASTGESTELDE SUBSIDIE	VRIJVAL PER PROJECT
1	Naar buiten Holwerd	€ 926.275	€ 388.727	€ 537.548
2	Zeegras: herstel biobouwer van de Waddenzee	€ 277.100	€ 185.280	€ 91.820
3	Veilig en verlicht Texel	€ 1.349.848	€ 1.349.848	
4	Pilotproject Fleet Cleaner	€ 268.750	€ 268.750	€ -
5	Zilte aardappelketen in de Waddenregio	€ 857.611	€ 785.504	€ 66.107
6	Duurzame garnalenverwerking *)	€ 374.213	€ -	€ 374.213
7	Biomassacentrale Burdaard	€ 99.590	€ -	€ 99.590
8	Proeftuin voor een lokaal economisch model	€ 99.150	€ 99.150	
9	Blacklight Golf Terschelling	€ 96.500	€ -	€ 96.500
10	Wadden Van Delta naar Kathedraal	€ 96.558	€ 96.558	
11	Elzensingels Terschelling	€ 99.698	€ 77.027	€ 22.671
12	Kwelderherstel project Balgzand	€ 2.182.037	€ 1.092.762	€ 1.089.275
13	Stelling Den Helder - Poort naar de Wadden	€ 2.975.835	€ 2.975.835	
14	Vismigratierivier De Nieuwe Afsluitdijk	€ 200.000	€ 200.000	
15	Waddenacademie 2016 **)	€ 1.200.000	€ 1.099.463	
16	Vitale kustontwikkeling Eems-Dollard 2016 ***)	€ 1.766.944	€ 34.052	€ 1.732.892
		€ 12.870.109	€ 8.652.956	€ 4.110.616

Noten

*) Van dit bedrag is € 76.144 al in het boekjaar 2016 verantwoord

**) voor deze subsidie is geen vrijval geregistreerd. Hierover is een overeenkomst met de Waddenacademie gesloten

***) de vrijval van 2016 valt terug naar de totale reservering voor dit project

1.5 Bijdragen projecten aan doelen Waddenfonds

In het najaar van 2016 is het Investeringskader Waddengebied 2016 – 2026 vastgesteld door Provinciale Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland. De drie waddenprovincies willen de komende tien jaar € 150 miljoen uit het Waddenfonds inzetten voor het aanjagen van investeringen in zes grote opgaven in het Waddengebied. Op deze manier willen de provincies specifieke problemen oplossen en bijdragen aan een verdere ecologische en duurzame economische ontwikkeling van het waddengebied. De € 150 miljoen uit het Waddenfonds zal worden ingezet voor projecten die passen in een of meer van de volgende zes majeure opgaven:

1. Waddenzee;
2. Havenontwikkeling en natuurverbetering;
3. Het versterken en vermarkten van werelderfgoed;
4. Vitale kust en Afsluitdijk;
5. Eems-Dollard gebied in balans;
6. Eilanden op eigen kracht.

1.5.1 Kennishuishouding

De Waddenacademie speelt een agenderende, programmerende en informerende rol bij het onderzoek in de Waddenregio. Er zijn vijf onderzoeksgebieden: klimaatwetenschappen, ecologie, geologie, economie en sociaal-culturele onderwerpen. Het werkprogramma van de Waddenacademie richt zich op het realiseren van het vierde hoofddoel van het Waddenfonds, namelijk 'het ontwikkelen van een duurzame kennishuishouding van het Waddengebied'. Uit het vierde hoofddoel van het Waddenfonds, volgen drie kerntaken voor de Waddenacademie:

1. Het identificeren van domeinoverstijgende kennisleemtes voor de duurzame ontwikkeling van het waddengebied en het formuleren van voor het waddengebied relevante onderzoeksvragen (agenderen);
2. Het bevorderen van een samenhangende onderzoeksprogrammering op regionaal, nationaal en internationaal niveau (programmeren);
3. Het bevorderen van informatievoorziening en kennisuitwisseling in en tussen de kenniswereld, overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisatie (informereren).

De Waddenacademie ontvangt jaarlijks een budgetsubsidie van het Waddenfonds. De verleende subsidie bedroeg in 2017 maximaal € 1,2 miljoen op basis van het door het dagelijks bestuur van het Waddenfonds goedgekeurde werkprogramma 2017 van de Waddenacademie. Dit werkprogramma voorziet voor een deel in de inzet van kennis voor het Waddenfonds.

In 2017 zijn door de Waddenacademie op verzoek van het Waddenfonds twee adviezen uitgebracht:

1. Systematiek voor de bescherming van sublitorale natuur in de Waddenzee- perspectieven voor het Convenant Viswad.
2. Contouren Monitoringplan Eems-Dollard 2050

Op 18 december 2017 heeft het dagelijks bestuur het werkprogramma 2018 van de Waddenacademie beoordeeld en een subsidieverleningbeschikking afgegeven voor 2018.

1.5.2 Verhouding ecologie/economie:

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds stuurt sinds de decentralisatie met subsidieplafonds per openstellingsperiode op artikel 3 uit het bestuursakkoord: "De gelijke verdeling van de middelen aan het einde van de periode (2026) uit het Waddenfonds tussen duurzame economie en ecologie wordt in stand gehouden". In 2017 levert dat het volgende beeld op:

Beschikbare budgetten

Subsidieplafonds verdeeld naar:	Ecologie	Economie
2012/2013	45%	55%
2014	52%	48%
2015	40%	60%
2016	0	100%
2017	35%	65%
Gemiddeld vanaf 2012 tot heden	34%	66%

De subsidieplafonds zijn in het jaar van openstelling opgenomen, de daadwerkelijke verlening van subsidie kan later zijn. De brede openstelling 2017/ nr. 2 is voorlopig als 50/50 verdeeld. Na verlening kan deze verhouding echter anders liggen.

Verleende subsidies

Verleende subsidie verdeeld naar:	Ecologie	Economie
2012/2013	50%	50%
2014	69%	31%
2015	75%	25%
2016	11%	89%
2017	28%	72%
gemiddeld vanaf 2012 tot heden	51%	49%

In bovenstaand overzicht zijn ook de grote/majeure projecten meegenomen.

Vastgestelde subsidies

Subsidievaststellingen verdeeld naar:	Ecologie	Economie
2013	81%	19%
2014	20%	80%
2015	76%	24%
2016	49%	51%
2017	43%	57%
gemiddeld vanaf 2012 tot heden	54%	46%

1.6 Organisatie en uitvoering

In mei/juni 2012 hebben Provinciale Staten van de provincies Fryslân, Groningen en Noord-Holland besloten tot het instellen van het openbaar lichaam Waddenfonds op basis van een gemeenschappelijke regeling.

Dagelijks bestuur en algemeen bestuur

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds bestaat uit drie leden, die eveneens gedeputeerde zijn in de eigen Waddenprovincie. Het algemeen bestuur heeft negen leden. Naast de drie gedeputeerden zijn vanuit Fryslân, Groningen en Noord-Holland ieder twee leden van Provinciale Staten afgevaardigd. Voor elk van de bestuursleden is een plaatsvervanger aangewezen. Het algemeen bestuur is als volgt samengesteld:

Samenstelling algemeen bestuur in 2017

Dhr. H. Staghouwer	Gedeputeerde (ook lid dagelijks bestuur WF), voorzitter	Provincie Groningen
Dhr. K. Kielstra	Gedeputeerde (ook lid dagelijks bestuur WF)	Provincie Fryslân
Dhr. C. J. Loggen	Gedeputeerde (ook lid dagelijks bestuur WF)	Provincie Noord-Holland
Dhr. M. de Roo (tot 05-09-2017)	Lid Provinciale Staten	Provincie Fryslân
Dhr. P. Kraaima	Lid Provinciale Staten	Provincie Fryslân
Dhr. T. Voigt (vanaf 20-12-2017)	Lid Provinciale Staten	Provincie Fryslân
Dhr. J.K. Star	Lid Provinciale Staten	Provincie Groningen
Dhr. H. Miedema	Lid Provinciale Staten	Provincie Groningen
Dhr. W. Bakker	Lid Provinciale Staten	Provincie Noord-Holland
Mw. E.A.S. Rommel	Lid Provinciale Staten	Provincie Noord-Holland

Uitvoeringsorganisatie

Ter ondersteuning van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van het Waddenfonds is medio 2012 een kleine uitvoeringsorganisatie ingericht. Daarnaast vindt inhuur plaats voor de beheerfunctie.

Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds

Het algemeen bestuur van het Waddenfonds heeft de Commissie Kwaliteitstoetsing Waddenfonds ingesteld. Deze commissie bestaat uit onafhankelijke deskundigen op het terrein van economie, ecologie, energie, toerisme, landschap en cultuurhistorie, bestuurlijk- en bedrijfsmatige processen en controling & accountancy.

De adviescommissie adviseert het bestuur van de gemeenschappelijke regeling over:

- het ontwerp-Uitvoeringskader, het ontwerp-Uitvoeringsprogramma en het ontwerp Jaarverslag;

- de monitoring en periodieke evaluatie van het beheer van het Waddenfonds en de besteding van de middelen ten laste van dit fonds;

En voorts adviseert de commissie gevraagd en ongevraagd over andere aangelegenheden die het Waddenfonds betreffen. De adviezen die de Commissie in 2017 heeft uitgebracht kunt u downloaden vanaf de website www.waddenfonds.nl.

Adviescommissie rechtsbescherming Waddenfonds

Ten behoeve van de behandeling van bezwaarschriften en klachten heeft het algemeen bestuur van het Waddenfonds de Adviescommissie rechtsbescherming Waddenfonds ingesteld. Deze adviescommissie bestaat uit een voorzitter en ten minste twee leden, die geen deel uitmaken van of werkzaam zijn onder verantwoordelijkheid van de deelnemers aan, dan wel het bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

Ontwerp-jaarstukken

1.7 Beheer en controle

1.7.1 beheerorganisatie

De werkzaamheden van de beheerorganisatie zijn verdeeld in de volgende drie hoofdtaken:

1. Beoordeling van subsidieaanvragen;
2. Beheer van subsidieprojecten en programma's;
3. Ondersteuning van de uitvoeringsorganisatie en de directeur van het Waddenfonds.

Bij de beoordeling van de aanvragen gaat het primair om de vraag of de projecten voldoen aan alle geldende subsidiecriteria en wet- en regelgeving. De uitkomsten van deze technische toets worden vastgelegd in een beoordelingschecklist. Daarnaast maakt de programmaregisseur een inhoudelijke toets. Deze twee toetsen vormen de basis voor het beleidsadvies van de directeur, dat wordt aangeboden aan het dagelijks bestuur.

In de fase waarin subsidies zijn toegekend en de projecten van start zijn gegaan, is het van groot belang om goed te monitoren of het project conform de gestelde voorwaarden wordt uitgevoerd. Ieder jaar dienen subsidieontvangers daartoe minimaal één voortgangsrapportage in. Op die manier doen zij verslag van hun activiteiten en kunnen zij nieuwe financiële voorschotten aanvragen op basis van gerealiseerde doelen. Daarnaast vinden op reguliere basis startgesprekken, voortgangsgesprekken en locatiebezoeken plaats.

De beheerorganisatie ondersteunt daarnaast de directeur en de programmaregisseurs met kennis en expertise. Het gaat dan over advies voor complexe subsidie technische en juridische zaken en toetsing van het beleid aan diverse (Europese) regelgeving. Ook ondersteunt de beheerorganisatie de uitvoeringsorganisatie bij bezwaarprocedures en verzoeken in het kader van de Wet Openbaarheid Bestuur (WOB).

Bezwaar en beroep

Een belanghebbende kan bezwaar maken tegen een besluit van het bestuur van het Waddenfonds. Daarnaast kan een ieder een klacht indienen over de wijze waarop een bestuursorgaan zich jegens hem of een ander heeft gedragen. Voor de advisering over bezwaarschriften en klachten heeft het bestuur een onafhankelijke adviescommissie ingesteld. Standaardprocedure is dat het Waddenfonds altijd eerst via een minnelijke weg tot een oplossing probeert te komen. In 2017 zijn zes bezwaarschriften ingediend en zijn geen klachten ontvangen. Alle ingediende bezwaarschriften hadden betrekking op subsidieverstrekking. In vijf gevallen, waarin geen subsidie werd verleend, zijn de bezwaarschriften ingetrokken na overleg met vertegenwoordigers van het Waddenfonds. Eind 2017 is nog één bezwaar in behandeling waarvoor begin 2018 de hoorzitting staat gepland.

Verzoeken Wet Openbaarheid Bestuur (WOB)

In 2017 zijn twee WOB verzoeken ingediend bij het Waddenfonds. Eén formeel WOB verzoek is formeel (en binnen de wettelijke termijn) afgehandeld. Het andere WOB verzoek betrof een verzoek "om informatie" en is via de mail afgehandeld.

1.7.2 Controle

Eind 2017 heeft het Waddenfonds 112 projecten in beheer. Daarvan hebben 31 projecten een einddatum in 2017. De daadwerkelijke afrekening van deze projecten loopt door in 2018. In 2017 zijn negentig voortgangs- of tussenrapportages ontvangen en behandeld. De achterstand die de beheerorganisatie had, is weggewerkt. Naar schatting leidt ongeveer een derde van deze tussenrapportages tot kleine of grote wijzigingen in de uitvoering van een project. In totaal zijn zestig verzoeken tot een voorschot en eindbetalingen behandeld, voor totaal ruim € 20 miljoen.

In 2017 zijn 48 wijzigingsverzoeken ontvangen en behandeld. Uiteenlopend van kleine administratieve wijzigingen tot wijzigingen in looptijd of over een vervangende output die aan het dagelijks bestuur zijn voorgelegd. Omdat het Waddenfonds als ontwikkelings- en investeringsfonds vaak bewust in een vroeg stadium subsidie verleent, komt het geregeld voor dat de looptijd van een project moet worden verlengd of dat projecten anderszins moeten worden gewijzigd. De beheerorganisatie beoordeelt de wijzigingen op twee hoofdvoorwaarden.

- De mate waarin de subsidieontvanger wijzigingen heeft kunnen of moeten voorzien
- En de mate waarin hij daar invloed op kan uitoefenen.

De beheerorganisatie probeert de uitvoeringsrisico's vooral vroegtijdig te herkennen. Dit doet zij door een actief contact te zoeken en te houden met de subsidieontvangers. De beheerorganisatie vraagt naar voortgangsrapportages, voert voortgang- en voorlichtingsgesprekken en heeft veelvuldig telefonisch contact. Op die manier lukt het de uitvoerings- en vooral financiële risico's voor het Waddenfonds beperkt te houden. Het komt voor dat een subsidie lager moet worden vastgesteld of zelfs moet worden ingetrokken. Deze besluiten legt de beheerorganisatie voor aan de directeur en het dagelijks bestuur van het Waddenfonds.

In 2017 heeft de beheerorganisatie ruim tweehonderd keer telefonisch en ongeveer even zoveel keer per e-mail contact gehad over voortgang, tussenrapportages en betalingen, vaststellingen en andere vragen. Er zijn tientallen gesprekken gevoerd, zowel op locatie als op kantoor. Er zijn dertien locatiebezoeken afgelegd en met de verleende projecten is een startgesprek gevoerd, deels op locatie.

In de voorlichtingstrajecten naar nieuwe aanvraagrondes en openstellingen is de beheerorganisatie nauw betrokken. De medewerkers geven voorlichting over diverse subsidietechnische en projectmatige onderwerpen en schuiven aan bij voorlichtingsgesprekken met programmaregisseurs om diverse nationale en Europese regelgeving nader toe te lichten.

1.8 Voorlichting en publiciteit

De professionalisering van de communicatie heeft in 2017 verder handen en voeten gekregen. De ontwikkeling van een Geografisch Informatie Systeem (GIS) voor de website is in volle gang. Ook is er veel energie gestoken in de communicatie voor de nieuwe subsidieregeling, die in december 2017 gestart is.

Website

Het afgelopen jaar is gewerkt aan de verdere uitbouw van de website. Zo is er gestart met de ontwikkeling van een Geografisch Informatie Systeem (GIS). Op een geografische kaart van het waddengebied toont het GIS op de site de locaties van alle projecten, die met een subsidie van het Waddenfonds worden gerealiseerd. De bezoekers van de site kunnen zo op een toegankelijke en snelle wijze informatie krijgen over de ruim tweehonderd projecten, waar het Waddenfonds in heeft geïnvesteerd. De implementatie van het GIS op de website is in het voorjaar van 2018 voorzien.

Informatiebijeenkomsten

Het Waddenfonds heeft de ambitie om bedrijven, maatschappelijke organisaties en lokale overheden in een vroeg stadium uitgebreid te informeren over nieuwe subsidieregelingen. In het najaar van 2017 zijn daarom drie informatiebijeenkomsten georganiseerd voor de nieuwe subsidieregeling, die het Waddenfonds halverwege december gestart is voor alle acht thema's. In de aanloop naar deze brede openstelling is er veel publiciteit gegenereerd (nieuwsbrief, persbericht, advertentiecampagne in regionale dag- en weekbladen) rond de nieuwe subsidieregeling en de bijeenkomsten. Begin november hebben meer dan 160 geïnteresseerden de drie bijeenkomsten in Noord-Holland (Hippolytushoef), Fryslân (Dokkum) en Groningen (Leegkerk) bezocht. Naast algemene informatie, was er de mogelijkheid voor belangstellenden om in een speeddate specifiek over de eigen projecten door te praten met vertegenwoordigers van het Waddenfonds. De reacties van de belangstellenden op de voorlichtingssessies waren overwegend zeer positief.

Nieuwsbrief

De digitale nieuwsbrief was ook het afgelopen jaar een belangrijk communicatiemiddel om stakeholders, marktpartijen en overheden te informeren over subsidieregelingen en beleidsontwikkelingen bij het Waddenfonds. Uit het digitale registratiesysteem blijkt dat de abonnees de nieuwsbrieven van het Waddenfonds goed lezen.

Free publicity

Met de verspreiding van persberichten onder regionale, lokale en landelijke media genereert het Waddenfonds met enige regelmaat free publicity. Het beleid is erop gericht om met name de publiciteit te zoeken als melding kan worden gemaakt van nieuwe investeringen van het Waddenfonds in projecten in het Waddengebied.

Waddendag

Het Waddenfonds heeft het afgelopen jaar geen Waddendag georganiseerd. Het jaarlijkse congres, dat traditioneel eind november voor stakeholders en relaties wordt gehouden, is verplaatst naar 17 mei 2018. De locatie voor de Waddendag volgend jaar is Leeuwarden, in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa. Het congres wordt dan gecombineerd met de trilaterale regeringsconferentie van de drie Waddenzeelanden Duitsland, Denemarken en Nederland. Regeringsdelegaties van de drie landen komen een dag later eveneens in Leeuwarden bijeen om nieuwe internationale afspraken te maken over de Waddenzee voor de komende vier jaar. De organisatie van de Waddendag zal dit jaar een co-productie zijn van de drie waddenprovincies, de Waddenacademie, het Regiecollege Waddengebied en het Waddenfonds.

Ontwerp-jaarstukken

2 Paragrafen

2.1.1 Paragraaf 1 Bedrijfsvoeringskosten

In het overzicht van baten en lasten is de post organisatiekosten weergegeven. Deze post bestaat uit personeelskosten en bedrijfsvoeringskosten.

Ter ondersteuning van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur is een kleine organisatie ingericht. Er is sprake van een directeur/secretaris, programmamanager, controller, drie programmaregisseurs en ondersteuning.

Overige substantiële personeelskosten betroffen inhuur van de beheerfunctie. Deze functie wordt uitgevoerd door de afdeling Financieringen en Subsidies van de provincie Fryslân. De overige ondersteunende diensten op het gebied van financiën, personeel, archief, communicatie, informatie en juridische zaken zijn structureel ingehuurd van de provincie Fryslân (als gevolg van art. 9 bestuursakkoord).

Ten slotte zijn in de bedrijfsvoeringskosten opgenomen de kosten van werkplekken, huisvestingskosten en bureaunkosten en ook externe inhuur voor specifieke en specialistische advisering.

De organisatiekosten bedragen maximaal 5% van het gemiddelde van de rijks(jaar)dotaties tot het einde van de looptijd van het Waddenfonds (2026). Daarbij is afgesproken dat er prudent met de beschikbare ruimte voor bedrijfsvoeringskosten wordt omgegaan. Het niet bestede deel (positief resultaat) vloeit aan het einde van het jaar in de Algemene Reserve. In 2017 is er een positief resultaat van ruim € 190.000-- behaald op de organisatiekosten. Dat resultaat valt grotendeel te verklaren met een besparing van € 99.000,-- op de personeelskosten en van € 91.000,-- op de kosten van bedrijfsvoering.

Bij de jaarstukken 2016 heeft de accountant adviezen gegeven om de organisatie te verbeteren. Dat proces heeft grotendeels plaatsgevonden. Afronding daarvan is in 2018 voorzien.

2.1.2 Paragraaf 2 Financiering

Deze paragraaf gaat over het beheer van de financiële middelen. De kaders voor het op een verantwoorde manier beheren van de financiële middelen worden gevormd door de Financiële Verordening en de wet Financiering decentrale overheden (Fido).

Ontwikkeling financieringssaldo

Dit betreft het saldobedrag dat het Waddenfonds ontvangen heeft tot ultimo 2017 maar nog niet heeft uitgegeven. Het saldo aan liquide middelen en deposito's bedroeg begin 2017 € 177 miljoen positief. Het saldo is gedurende het jaar verder gestegen tot € 183 miljoen eind 2017. Medio december 2013 is de Wet Schatkistbankieren van kracht geworden. Dit houdt in dat decentrale overheden hun overtollige geldmiddelen verplicht bij het Ministerie van Financiën dienen onder te brengen. Ultimo 2017 stond er een bedrag van € 153 miljoen in rekening-courant en een bedrag van € 30 miljoen in twee deposito's bij het Agentschap van Financiën.

Beleggingen/ontvangen rente

Het grootste gedeelte van de tijdelijk overtollige geldmiddelen wordt op rekening-courant bij het Agentschap van Financiën aangehouden. De rentevergoeding hierop is gebaseerd op eonia, het eendaags interbancaire rentetarief. Het eonia% was in heel 2017 negatief, echter het Agentschap hanteert een minimaal rentetarief van 0%.

Daarnaast wordt er sinds eind april 2014 belegd in twee langlopende deposito's van elk € 15 miljoen bij het Agentschap van Financiën. Rente Totaal 2017: 424.500

Overzicht deposito's:

Bedrag	Looptijd	Datum ingang	Datum afloop	Rente%	Rente 2017
€ 15.000.000	7 jaar	30-04-2014	30-04-2021	1,22	€ 183.000
€ 15.000.000	9 jaar	30-04-2014	02-05-2023	1,61	€ 241.500

Ontwikkeling financiële markten

De ECB heeft in 2017 de refirente op 0,00% gehouden. De renteniveaus op de geld- en kapitaalmarkt zijn ook in 2017 onverminderd laag. Zolang de economie geen robuustere vormen van herstel laat zien, zullen de rentes naar verwachting laag blijven.

Risicobeheer treasury

De belangrijkste risico's voor de GR Waddenfonds zijn: renterisico en kredietrisico. De volgende maatregelen zijn genomen om deze risico's te beheersen.

Renterisicobeheer

Vanuit de wet Fido worden richtlijnen gegeven voor het renterisico voor korte- en lange termijnfinanciering. Het renterisico op kortlopende financieringen wordt beperkt door een zogenaamde kasgeldlimiet, 8,2% van de begroting. De GR Waddenfonds heeft overtollige liquiditeiten en maakt geen gebruik van kortlopende financieringen.

Voor de lange termijnfinancieringen geldt de renterisiconorm, die is van toepassing op vaste schulden en aangetrokken geldleningen. De GR Waddenfonds heeft geen langlopende schulden.

Kredietrisicobeheer

Het kredietrisico van de GR Waddenfonds is zeer gering. Tijdelijk overtollige geldmiddelen worden op basis van de Wet Schatkistbankieren uitsluitend en verplicht belegd bij het Ministerie van Financiën. De GR maakt geen gebruik van derivaten.

2.1.3 Paragraaf 3 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan waarin de GR Waddenfonds in staat is om financiële risico's op te vangen zonder dat wijziging van beleid noodzakelijk is.

In de werkwijze voor de subsidies worden beschikte subsidies tevens gereserveerd als verplichtingen waarmee de uitgaven één op één lopen. Door met subsidieplafonds te werken kan het bestuur sturing houden en een programma voor dat jaar limiteren op het moment dat het bereiken van de doelen van het Waddenfonds in gevaar komen. Daarmee worden risico's als minimaal ingeschat.

Er bestaat echter wel een risico dat een subsidieaanvrager een bezwaar- en beroep procedure instelt tegen een afgewezen aanvraag. Om een eventuele honorering van bezwaar- en beroepschriften te kunnen dekken wordt 20% van het gedecentraliseerde jaarbudget als weerstandsvermogen aangehouden. Voor de berekening van het weerstandsvermogen wordt het jaarbudget vanaf 2017 van bijna € 29 miljoen gehanteerd. Hiermee wordt het weerstandsvermogen op € 5,8 miljoen berekend. Dit bedrag wordt binnen de algemene reserve afgezonderd van de vrij aanwendbare middelen. In 2020/2021 zal worden bekeken of het weerstandsvermogen naar beneden kan worden bijgesteld.

Bij de organisatiekosten (onvoorzien) betreft het de materiële risico's (als huurcontract of personele conflicten). De materiële risico's worden als marginaal ingeschat. Uitgangspunt is dat eventuele risico's binnen de begrote organisatiekosten kunnen worden opgelost.

Financiële kengetallen Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds			
1A. Netto schuldquote			
	<i>(bedragen x € 1.000)</i>		
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2016</i>	<i>begroting 2017</i>	<i>jaarrekening 2017</i>
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	1.318	1.318	1.585
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	97.956	97.956	80.545
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	30.000	30.000	30.000
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	147.312	147.312	153.710
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	26	26	70
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	-	-	286
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	29.304	29.308	31.604
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-266%	-266%	-323%
Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen.			
Aan gezien het Waddenfonds alleen middelen besteed die ze ontvangt van het Rijk in het kader van het Bestuursakkoord Decentralisatie Waddenfonds en de provincies geen middelen beschikbaar stellen, zal het Waddenfonds niet meer geld uitgeven dan dat ze uiteindelijk van het Rijk zal ontvangen.			
1B. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen			
	<i>(bedragen x € 1.000)</i>		
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2016</i>	<i>begroting 2017</i>	<i>jaarrekening 2017</i>
A. Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	-	-	-
B. Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	1.318	1.318	1.585
C. Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	97.956	97.956	80.545
D. Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	30.000	30.000	30.000
E. Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	147.312	147.312	153.710
F. Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	26	26	70
G. Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	-	-	286
H. Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (excl. mutaties reserves)	29.304	29.308	31.604
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	-266%	-266%	-323%
Toelichting: een negatieve schuldquote geeft aan dat er per saldo sprake is van een overschot aan middelen.			
De quote is hetzelfde als bij 1A, het Waddenfonds verstrekt tot op heden geen leningen.			

2. Solvabiliteitsratio			
<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2016</i>	<i>begroting 2017</i>	<i>jaarrekening 2017</i>
A. Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	78.064	78.064	101.936
B. Balanstotaal	177.339	177.339	184.066
Solvabiliteit (A/B) x 100%	44%	44%	55%
Toelichting:			
Hoe hoger de solvabiliteit van een onderneming, hoe gezonder het bedrijf. Een solvabiliteitsratio van 25% – 40% wordt als gezond gezien. Het Waddenfonds is een tijdelijke regeling tot en met het jaar 2026 die tot doel heeft de middelen van het Waddenfonds te besteden in de Waddenprovincies. Aan het eind van de regeling zal de solvabiliteit de 0% nade			
3. Kengetal grondexploitatie			
Niet van toepassing bij GR Waddenfonds			
4. Structurele exploitatieruimte			
<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
<i>Bij jaarrekening ultimo jaar</i>	<i>jaarrekening 2016</i>	<i>begroting 2017</i>	<i>jaarrekening 2017</i>
A. Totale structurele lasten	24.794	48.421	7.732
B. Totale structurele baten	34.294	29.308	31.604
C. Totale structurele toevoegingen aan de reserves	6.433	-	24.694
D. Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	11.468	19.113	15.113
E. Totale baten	45.762	48.421	46.717
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	32%	0%	31%
Toelichting:			
De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de jaarrekening is.			
5. Belastingcapaciteit			
Niet van toepassing bij GR Waddenfonds			

2.1.4 Paragraaf 4 Onderhoud kapitaalgoederen

In de paragraaf kapitaalgoederen dient inzicht te worden gegeven in het onderhoudsprogramma van de kapitaalgoederen (zoals wegen, gebouwen en openbare ruimte), de financiële consequenties en de vertaling hiervan in de begroting. Deze paragraaf is voor de GR Waddenfonds niet van toepassing.

2.1.5 Paragraaf 5 Grondbeleid

Deze paragraaf is niet van toepassing.

2.1.6 Paragraaf 6 Lokale Heffingen

Deze paragraaf is niet van toepassing.

2.1.7 Paragraaf 7 Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn vennootschappen, stichtingen of verenigingen waarin de GR Waddenfonds deelneemt. Deze zijn niet aan de orde.

3 Jaarrekening

3.1 Balans per 31 december 2017

Activa	31 december 2017	31 december 2016
Financiële vaste activa		
<i>Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	30.000.000	30.000.000
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>		
Vooruitbetalingen	2.500	2.500
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
Rekening courant met het Rijk	153.141.482	146.551.982
Overige vorderingen	566.258	472.680
<i>Liquide middelen</i>		
Banksaldi	70.013	26.244
<i>Overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	286.101	286.101
	184.066.355	177.339.508
Passiva	31 december 2017	31 december 2016
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
Algemene reserve	45.947.653	45.784.075
Bestemmingsreserve	41.697.797	17.745.943
Gerealiseerde resultaat	14.290.922	14.534.350
Totaal algemene reserve	101.936.372	78.064.368
Vlottende passiva		
<i>Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		
Overige schulden	1.231.905	1.058.004
<i>Overlopende passiva: Nog te betalen subsidies</i>	80.544.754	97.956.263
Facturen onderweg	353.324	260.871
	184.066.355	177.339.507
Niet uit de balans blijvende verplichtingen		
huurovereenkomst Huis van de Wadden	70.000	70.000
IK project vismigratie		400.000
IK project Vitale kust Eems-Dollard	8.784.046	
Boekjaarsubsidie Waddenacademie 2018	780.000	

3.2 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2017

	Realisatie vorig begrotingsjaar	Raming begrotingsjaar	Realisatie begrotingsjaar
Baten			
Decentralisatie-uitkering	28.878.000	28.878.000	28.878.000
Rente	426.820	430.000	424.500
Onttrekking OP door vrijval projecten	4.889.914	0	2.035.227
Bate lager vastgestelde projecten	99.482		266.353
	34.294.216	29.308.000	31.604.080
Lasten			
Beschikte subsidies (toegevoegd aan OP)	8.926.262	18.570.887	3.818.518
Majeure projecten (toegevoegd aan OP)	11.996.171	26.500.000	1.024.032
Waddenacademie	1.200.000	1.200.000	1.200.000
Monitoring	27.825	100.000	75.866
Ontwikkelbudget	134.935	300.000	53.670
Bezwaarschriften	899.799		
Organisatiekosten	1.609.551	1.750.000	1.559.991
	24.794.543	48.420.887	7.732.077
Saldo van baten en lasten	9.499.672	-19.112.887	23.872.003
Onttrekking aan de algemene reserve		10.000.000	10.000.000
Onttrekking aan overloop bestemmingreserve	11.467.734	9.112.887	5.112.887
Toevoeging aan reserves naar Majeure projecten	-2.133.056		-15.235.968
Toevoeging aan overloop bestemmingsreserve	-4.300.000		-9.458.000
Gerealiseerde resultaat	14.534.350	0	14.290.922

3.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Deze jaarrekening dient als financiële verantwoording over het boekjaar 2017 van de Gemeenschappelijke Regeling Waddenfonds en is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegelden en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Financiële vaste activa

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

De uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd van langer dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva

De in 2017 beschikte subsidies zijn in het boekjaar volledig als last verantwoord en toegevoegd aan de overlopende passiva (OP) 'Nog te betalen subsidies'. De onttrekking aan de overlopende passiva betreft de in 2017 daadwerkelijk uitbetaalde subsidies (voorschotten en afrekeningen). Vrijval van subsidies door lagere afrekeningen of het vervallen van projecten worden ten gunste van de programmarekening gebracht. De overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde

3.4 Toelichting op de balans per 31 december 2017

Activa

31-12-2017 31-12-2016

Financiële vaste activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

Ministerie van Financiën, deposito's (voor een nadere toelichting op de deposito's wordt verwezen naar de paragraaf Financiering)	30.000.000	30.000.000
--	------------	------------

Vlottende activa

Voorraden

Vooruitbetalingen	2.500	2500
-------------------	-------	------

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Ministerie van Financiën, rekening courant	153.141.482	146.551.982
--	-------------	-------------

Overige vorderingen

Nog te ontvangen BTW	241.421	276.919
Nog te verrekenen subsidies	229.953	99.482
Nog te verrekenen huur en energielasten	82.564	0
Overige vorderingen	12.124	96.279
At te dragen premie soc.Vz	137	0
Declaraties personeel via salarisadm	59	0
	<u>566.258</u>	<u>472.680</u>

Liquide middelen

Rabobank, rekening courant	70.013	26.244
----------------------------	--------	--------

Overlopende activa

Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	286.101	286.101
---	---------	---------

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Begrotingsbedrag verslagjaar	29.308.000
Drempelbedrag 0,75% van begrotingsbedrag	219.810
Minimaal drempelbedrag	250.000

	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	53.813	36.636	29.874	45.048
Ruimte onder het drempel bedrag	196.186	213.363	220.125	204.951

- In beginsel moeten alle overtollige middelen in de schatkist worden aangehouden, tenzij deze middelen onder het drempelbedrag gerekend kunnen worden. De hoogte van het drempelbedrag hangt af van de omvang van de begroting. De drempel is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. Indien het begrotingstotaal hoger is dan € 500 miljoen is de drempel gelijk aan € 3,75 miljoen plus 0,2% van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat. De drempel is nooit lager dan € 250.000.

Passiva**31-12-2017 31-12-2016***Algemene reserve Waddenfonds*

Beginsaldo 1 januari	45.784.075	45.784.075
af: onttrekking	-10.000.000	
bij: bestemming resultaat 2016	10.163.578	
Saldo 31 december	<u>45.947.653</u>	<u>45.784.075</u>

De algemene reserve bedraagt ultimo 2017 € 45,9 miljoen. Rekening houdende met het weerstandsvermogen van € 5,8 miljoen bedraagt de vrije algemene reserve per 31 december 2017 € 40,1 miljoen. Dit is exclusief het nog te bestemmen resultaat over 2017. De vrije algemene reserve is nader in te zetten voor de doelstellingen van het Waddenfonds.

Bestemmingsreserve

Overloopreserve subsidieplafonds/tenders	13.458.000	5.612.887
De overloopreserve is ingesteld om de in het boekjaar opengestelde subsidieplafonds en tenders in het nieuwe boekjaar af te kunnen ronden. Het betreft het doorschuiven van subsidiebudgetten die het dagelijks bestuur als subsidieplafonds/tenders heeft opgenomen in openstellingsbesluiten waarvoor nog geen subsidieverlening (toekenningsbeschikkingen) in hetzelfde boekjaar kon plaatsvinden.		

Voor de volgende thema's zijn budgetten doorgeschoven naar 2017:

Duurzame havens		1.312.887
Duurzame recreatie en toerisme 2016		3.500.000
Waddenfilm		800.000

Voor de volgende thema's zijn de budgetten doorgeschoven naar 2018:

Duurzame recreatie en toerisme 2016 (herkansing)	4.000.000	
Brede openstelling 2017	9.458.000	
	<u>13.458.000</u>	<u>5.612.887</u>

Reserve majeure projecten

De reserve Majeure projecten is ingesteld projecten uit het Investeringskader meerjarig te kunnen financieren	28.239.797	12.133.056
---	------------	------------

Specificatie reserve majeure projecten:

Vrij te besteden aan toekomstige majeure projecten	13.003.829	
IK Vitale Kust Eems-Dollard	5.235.968	
IK Viswad	10.000.000	
	<u>28.239.797</u>	

<i>Gerealiseerd resultaat</i>	14.290.922	14.534.350
-------------------------------	------------	------------

Eigen vermogen	Boekwaarde per 31-12- 2016	Boekwaarde per 31-12- 2017
Algemene reserve	45.784.075	45.947.653
<i>Bestemmingsreserve:</i>		
Overloop bestemmingsreserve	5.612.887	13.458.000
Reserve majeure projecten	12.133.056	28.239.797
Gerealiseerd resultaat	14.534.350	14.290.922
Totaal	78.064.368	101.936.372

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven

	Boekwaarde per 31-12- 2016	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde per 31-12- 2017
Algemene reserve	45.784.075		10.000.000	10.163.578	45.947.653
<i>Bestemmingsreserve:</i>					
Overloop bestemmingsreserve	5.612.887	9.458.000	5.112.887	3.500.000	13.458.000
Reserve majeure projecten	12.133.056	15.235.968		870.773	28.239.797
Gerealiseerd resultaat	14.534.350	14.290.922	14.534.351		14.290.922
Totaal	78.064.368	38.984.890	29.647.238	14.534.351	101.936.372

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Overige schulden

Crediteuren	1.214.596	1.037.534
Nog af te dragen loonheffing en pensioenpremies	17.309	20.470
Vooruit ontvangen bedragen		0
	<u>1.231.905</u>	<u>1.058.004</u>

Overlopende passiva

Nog te betalen subsidies

Beginsaldo 01 januari	97.956.263	100.428.129
Uitbetaalde subsidies	-20.218.832	-19.404.184
Beschikte subsidies, toegevoegd aan overlopende passiva	6.575.442	20.922.433
Toegekende bezwaarschriften	0	899.799
Vrijval subsidies door lagere definitieve beschikkingen	-3.768.119	-4.889.914
Saldo 31 december	<u>80.544.754</u>	<u>97.956.263</u>

Facturen onderweg	353.324	260.871
-------------------	---------	---------

3.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten over 2017

	Raming	Realisatie
Baten		
<i>Decentralisatie-uitkering Rijk</i> Decentralisatie-uitkering 2017	28.878.000	28.878.000
<i>Rente</i> rente schatkistbankieren Voor een nadere toelichting op de rente wordt verwezen naar de paragraaf financiering	430.000	424.500
<i>Onttrekking overlopende passiva door vrijval projecten</i> In 2017 zijn diverse projecten definitief vastgesteld. Bij 8 van die projecten is de subsidie lager vastgesteld dan de toegekende beschikking. Hierdoor is in totaal een bedrag van € 2.035.227 vrijgevallen uit de overlopende passiva. Bij 2 projecten is er teveel aan voorschotten uitgekeerd. Hierop is € 266.353 terug gevorderd	0	2.035.227
Ontvangst lager vastgestelde projecten		266.353
Lasten		
<i>Beschikte subsidies, toegevoegd aan overlopende passiva</i>		
<i>Reguliere openstellingen</i>		
Brede openstelling 2017	9.458.000	0
<i>Duurzame havens 2015</i>	1.312.887	121.736
<i>Duurzame recreatie en toerisme 2016</i>	7.000.000	2.901.782
<i>Waddenfilm 2016</i>	800.000	795.000
	18.570.887	3.818.518
<i>Majeure projecten</i>		
<i>subsidie Vismigratierivier Afsluitdijk DNA</i>	400.000	400.000
<i>subsidie Vitale Kust Eems-Dollard (deel 2017)</i>	5.860.000	2.356.924
<i>budget viswad</i>	10.000.000	0
Vrijval IK Vitale Kust Eems-Dollard		-1.732.892
Niet opengesteld budget	10.240.000	0
	26.500.000	1.024.032
In 2017 zijn voor bovengenoemde thema's subsidieplafonds en tenders opengesteld. Voor een nadere toelichting op de beschikte subsidies wordt verwezen naar het jaarverslag.		
<i>Subsidie Waddenacademie</i>	1.200.000	1.200.000
Met ingang van 1 juli 2014 is aan de Waddenacademie een budgetsubsidie		

toegekend van jaarlijks € 1,2 miljoen.

	Raming	Realisatie
<i>Monitoring</i>	100.000	75.866
Voor het onderdeel 'Monitoring' zijn in 2017 voor € 75.866 aan uitgave geweest. Dit onderdeel is bedoeld om vanuit het Waddenfonds de door de Waddenacademie te ontwikkelen en onderhouden Monitor structureel te vullen met Waddenfonds-specifieke gegevens.		
<i>Ontwikkelbudget</i>	300.000	53.670
Vanaf medio 2015 is door wijziging van de begroting een budget beschikbaar gesteld om – voorafgaand aan subsidieaanvragen – het Waddenfonds de kwaliteit van aanvragen voor complexe vraagstukken te laten bevorderen. Middelen in dit kader kunnen bijvoorbeeld worden ingezet om vooronderzoek, haalbaarheidsonderzoek en coalitievorming te realiseren.		
<i>Organisatiekosten</i>		
Organisatiekosten 2017	1.750.000	1.559.991
Voor een nadere toelichting op de organisatiekosten wordt verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering.		
Saldo van baten en lasten		
Het saldo van de totale baten en totale lasten bedraagt € positief	0	23.872.003
<i>Onttrekking aan algemene reserve.</i>		
In 2017 is budget viswad onttrokken aan de algemene reserve	10.000.000	10.000.000
<i>Onttrekking aan overloop bestemmingreserve</i>	0	5.112.887
In 2017 is er geen besteding geweest op de brede openstelling 2017. In 2018 worden deze middelen weer toegevoegd aan de begroting		
<i>Mutatie reserves Majeure en overloop</i>	0	-24.693.968
De mutatie in de reserves betreft een doorschuiving van subsidiebudgetten die het dagelijks bestuur in 2017 als subsidieplafonds/tenders heeft opgenomen in openstellingsbesluiten maar waarvoor nog geen subsidieverlening (toekenningsbeschikkingen) in 2017 kon plaatsvinden. Afronding van het openstellingsbesluit vindt in het nieuwe boekjaar plaats. Dit geldt ook voor de toegekende majeureprojecten waarvan een deel niet beschikt is		
Voor een specificatie van de doorgeschoven budgetten naar de diverse thema's wordt verwezen naar de toelichting op de balans.		

Gerealiseerde resultaat

14.290.922

Ontwerp-jaarstukken

4 Publicatie Wet Normering Topinkomens

Naam	Functie		Duur dienstverband in het verslag-jaar	Omvang dienstverband	Gewezen topfunctionaris?	Fictieve Dienstbetrekking?	Beloning	belastbare en variabele onkostenvergoeding	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Individueel toepasselijke besoldigingsmaximum
Dagelijks Bestuur											
Henk Staghouwer	Gedeputeerde provincie Groningen	DB lid (Voorzitter)	29-04-2015 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	27.150
Klaas Kielstra	Gedeputeerde Provincie Fryslân	DB lid	20-05-2015 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100
Cees Loggen	Gedeputeerde Provincie Noord-Holland	DB lid	26-05-2015 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100
Directie											
Drs. A.F. van de Klundert	Waddenfonds	Directeur / secretaris	01-11-2012 / 31-12-2017	1 fte	Ja	Ja	72.011,64	5.000,04	17.647,92	94.659,60	181.000
Dick Hamhuis	Waddenfonds	Waarnemend Directeur / secretaris Directeur / Secretaris	01-04-2016 / 01-07-2017 01-07-2017 / 31-12-2017	1 fte	nee	Ja	103.554,66	-	15.283,56	118.838,22	181.000
Naam	Functie		Motivering indien overschrijding : zie	Aanvang en einde functievervulling in 2016	Deeltijdfactor 2016 in fte	Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	Beloningen betaalbaar op termijn				
Dagelijks Bestuur											
Henk Staghouwer	Gedeputeerde provincie Groningen	DB lid (Voorzitter)	n.v.t.	29-04-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0				
Klaas Kielstra	Gedeputeerde Provincie Fryslân	DB lid	n.v.t.	20-05-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0				
Cees Loggen	Gedeputeerde Provincie Noord-Holland	DB lid	n.v.t.	26-05-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0				
Directie											
Drs. A.F. van de Klundert	Waddenfonds	Directeur / secretaris	n.v.t.	1/1/2016 - 31/12/2016	1 fte	95164,73	14656,74				
Dick Hamhuis	Waddenfonds	Waarnemend Directeur / secretaris Directeur / Secretaris	n.v.t.	1/4/2016 - 31/12/2016	1 fte	77333,15	10159,56				

Naam	Functie		Duur dienst- verband in het verslag- jaar	Deeltijdfact or in FTE	Gewezen topfunctiona- ris?	(Fictieve) Dienstbete- kking?	Beloning	belastbare en variabele onkosten vergoeding	Beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Individueel toepasselijk e besoldigings maximum	Motivering indien overschrijdi- ng : zie	Aanvang en einde functievervu- ling in 2016	Deeltijdfact or 2016 in fte	Beloning plus belastbare onkostenver- goedingen	Beloningen betaalbaar op termijn
Algemeen Bestuur																
Henk Staghouwer	Gedeputeerde provincie Groningen	AB lid (Voorzitter)	29-04-2015 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	27.150	n.v.t.	29-04-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Klaas Kielstra	Gedeputeerde Provincie Fryslân	AB lid	20-05- 2015/31-12- 2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	20-05- 2015/31-12- 2016	n.v.t.	0	0
Cees Loggen	Gedeputeerde Provincie Noord-Holland	AB lid	26-05- 2015/31-12- 2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	26-05- 2015/31-12- 2016	n.v.t.	0	0
Mark de Roo	Statenlid Provincie Fryslân	AB lid	20-05- 2015/05-09- 2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	20-05- 2015/31-12- 2016	n.v.t.	0	0
Pieter Kraaima	Statenlid Provincie Fryslân	AB lid	20-05- 2015/31-12- 2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	20-05- 2015/31-12- 2016	n.v.t.	0	0
Tjerk Voigt	Statenlid Provincie Fryslân	AB lid	20-12- 2017/31-12- 2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0
Jacob Star	Statenlid Provincie Groningen	AB lid	01-07-2016 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	01-07-2016 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Harrie Miedema	Statenlid Provincie Groningen	AB lid	29-04-2015 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	29-04-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Wim Bakker	Statenlid Provincie Noord-Holland	AB lid	08-02-2016 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	08-02-2016 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Esther Rommel	Statenlid provincie Noord-Holland	AB lid	08-02-2016 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	08-02-2016 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Nienke Homan - Brinkman	Gedeputeerde provincie Groningen	Plaatsvervangend AB lid	29-04-2015 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	29-04-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Johannes Kramer	Gedeputeerde Provincie Fryslân	Plaatsvervangend AB lid	20-05- 2015/31-12- 2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	20-05-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Jack van der Hoek	Gedeputeerde Provincie Noord-Holland	Plaatsvervangend AB lid	26-05- 2015/31-12- 2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	26-05- 2015/31-12- 2016	n.v.t.	0	0
Wanda Ottens	Statenlid Provincie Fryslân	Plaatsvervangend AB lid	20-05-2015 / 25-01-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	20-05-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Tjerk Voigt	Statenlid Provincie Fryslân	Plaatsvervangend AB lid	25-01-2017 / 20-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0
Sietze Schukking	Statenlid Provincie Fryslân	Plaatsvervangend AB lid	20-12-2017 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0
Rinie van der Zanden	Statenlid Provincie Fryslân	Plaatsvervangend AB lid	20-05-2015 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	20-05-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Geert Kamminga	Statenlid Provincie Groningen	Plaatsvervangend AB lid	29-04-2015 / 22-03-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	29-04-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Hilma Oudman - Dam	Statenlid Provincie Groningen	Plaatsvervangend AB lid	22-03-2017 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0	0
Raymond Jousma	Statenlid Provincie Groningen	Plaatsvervangend AB lid	29-04-2015 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	29-04-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Willemie Koning- Hoeve	Statenlid provincie Noord-Holland	Plaatsvervangend AB lid	26-05-2015 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	26-05-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0
Rina van Rooij	Statenlid provincie Noord-Holland	Plaatsvervangend AB lid	26-05-2015 / 31-12-2017	n.v.t.	n.v.t.	Nee	0	0	0	0	18.100	n.v.t.	26-05-2015 / 31-12-2016	n.v.t.	0	0

5 Overige gegevens

5.1 Resultaatbestemming

Het dagelijks bestuur van het Waddenfonds stelt voor om het gerealiseerde resultaat over 2017 als volgt te bestemmen:

Gerealiseerd resultaat 2017	<u>€ 14.290.922</u>
Toe te voegen aan reserves:	
Toe te voegen aan bestemmingsreserve majeure projecten	€ 10.240.000
Toe te voegen aan de algemene reserve Waddenfonds	<u>€ 4.050.922</u>
Totaal	<u>€ 14.290.922</u>

Ontwerp-jaarstukken